

“Juf, mag ik het boek mee naar huis nemen, want ik wil nog meer lezen over het thema?”

Vanaf september 2022 werkt OBS Blijhaven in Amsterdam-Noord aan Ontwikkelingsgericht Onderwijs. In de eerste Zone van dit jaar werd verslag gedaan van de aanpak. Directeur Paul van Hattem vertelt nu over de voortgang.

IN HET VORIGE ARTIKEL KWAM AAN BOD DAT ER HET EERSTE JAAR GROTE VERSCHILLEN WAREN TUSSEN DE LEERKRACHTEN WAT OGO BETREFT. HOE ZIJN JULLIE DAARMEE AAN DE SLAG GEGAAN?

Paul: “We hebben met elkaar de beslissing genomen om het voor onszelf behapbaar te maken. Het eerste halfjaar kwam er nog heel veel van buitenaf op ons af. De verhuizing naar een nieuw gebouw, de klas op orde maken, in het begin geen internet, etc. Daarnaast dus het werken aan het voor ons nieuwe OGO-concept. Het eerste jaar hadden we een intensief traject met Lorien de Koning van De Activiteit. Zij gaf invulling aan alle studiedagen van dat jaar en kwam ook tussen de studiedagen regelmatig op klassenbezoek. Er waren teambijeenkomsten en ook individuele gesprekken. Lorien maakte altijd een filmpje van de OGO-activiteiten. Ze zat dus heel dicht op dat proces, maar het waren wel heel individuele processen. Het is heel fijn voor een leerkracht dat ze in het begin niet die druk hebben van moeten meegaan met het hele team. Nu zijn we in het tweede jaar beland en gaan we het toch wat meer op elkaar afstemmen. Dat is de uitdaging voor dit schooljaar. Er moet een OGO-leerlijn komen door de hele school. Daarnaast zijn we heel blij dat we bewust

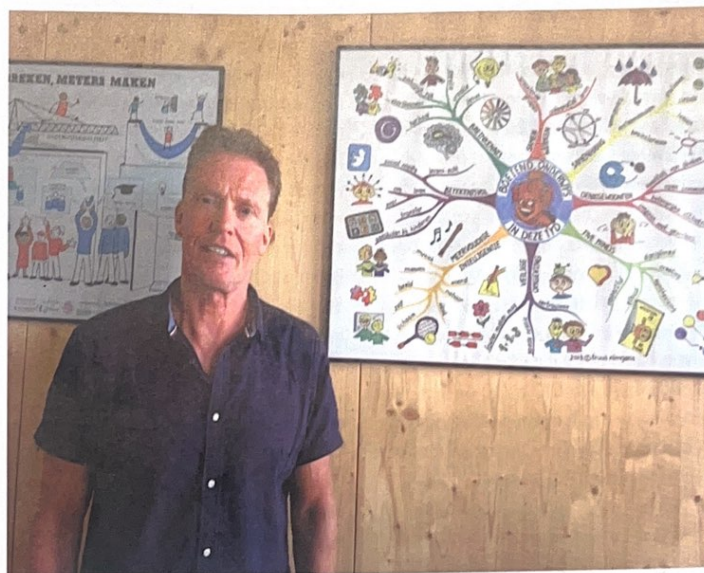
hebben gekozen om een aantal basisvaardigheden, rekenen en spelling, volgens de methode te blijven doen in het eerste jaar. We gaan ons nu, onder andere, oriënteren op ‘Zin in lezen’. We hebben nog wel sommige materialen van ‘Veilig leren lezen’, maar deze methode is niet meer leidend voor ons leesonderwijs.

En de leerkrachten zijn vorig jaar begonnen met de digitale HOREB. Het is veelomvattend, dus daar gaan we nu mee verder. We bouwen ons eigen HOREB,

kiezen wat we wel en wat niet gaan doen. Een aantal leerkrachten flitsen daar snel in rond en anderen hebben daar meer tijd voor nodig. Het is goed dat iedereen daarin ook zijn eigen tempo kan hebben.”

GEEN MAKKELIJK JAAR DUS, MAAR WEL VEEL NIEUWE ONTWIKKELINGEN. HOE GAAN JULLIE ZORGEN VOOR MEER SAMENSPEL TUSSEN DE DOCENTEN?

“We hebben het afgelopen schooljaar al doende vormgegeven. Het was zoeken, het vroeg wat van ons team. En we

moeten nu zorgen dat we gezamenlijk opgaan. Daarvoor zijn de wekelijkse bordsessies van 'Stichting leerkracht' heel fijn, want dat houdt de vinger aan de pols. Een bordsessie duurt een kwartier, kort maar krachtig. Het is altijd een staande sessie, in de personeelskamer. Er staat een bord bij en een van de leerkrachten leidt zo'n sessie, iemand anders houdt de tijd bij. Je begint met een 'check-in', daarin kun je heel kort iets vertellen over hoe je 'erbij staat'. Het bord heeft vier vlakken, voor: (1) successen, heb je successen gehad de afgelopen week?; (2) de activiteiten, bijvoorbeeld wat gaan we de komende periode doen aan OGO?; (3) doelen, voor een week of een langere periode, voor de hele school of je eigen groep; en tenslotte (4) de planning.

Vorig jaar zijn we begonnen met de op OGO gerichte bordsessies, omdat OGO

eigenlijk het hele onderwijs raakt en dat allemaal op zo'n bord terugkomt. We hebben ook nu voor elke maandag een bordsessie gepland en soms plakken we er een werksessie aan vast. Vanmiddag is er bijvoorbeeld een werksessie om de komende studiedag, waarop we andere OGO-scholen bezoeken, voor te bereiden: wie gaat waar naartoe, welke vragen stellen we? Het is eigenlijk een vorm van een teamvergadering, maar nu komt er veel meer vanuit de leerkrachten. Ik ben slechts één van de personeelsleden. Als ik er niet bij kan zijn, dan gaat het ook gewoon door. Dan worden er ook afspraken gemaakt en dan kan ik het de volgende dag teruglezen en eventueel vragen stellen.

Ook voor dit jaar hebben we afgesproken dat het onderwerp OGO is. We hebben daarnaast onderwerpen belegd in werkgroepen, voor rekenonderwijs, taal,

vreedzame school en ICT, en die hebben een eigen jaarplanning gemaakt. Door het jaar heen plannen ze voorbereidende bijeenkomsten en dat kan dan terugkomen in zo'n werksessie.

Aan het eind van het schooljaar hebben we evaluatie- en voorbereidingsdagen om te evalueren en de planning voor het volgende schooljaar op te stellen. Afgelopen keer kozen we ook de thema's voor dit schooljaar: één schoolthema en de rest zijn individuele thema's voor onze groepen 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8. We hebben zes periodes van vakantie tot vakantie. Ook de voorschool draait daarin mee. Vorig jaar was dat nog niet zo. We hebben nu boven een leerplein voor de groepen drie tot en met acht en beneden een leerplein voor de voorschool en de kleuters. Dus echt voor het jonge kind. Er is een VVE-coördinator van buitenaf die de doorgaande lijn in de VVE bewaakt.

Ook is er een OGO-coördinator die de OGO-leerlijn borgt. De pedagogisch medewerkers hebben nu ook een aparte scholing gericht op de certificering voor Startblokken. En één van de pedagogisch medewerkers draait een dag mee in de kleutergroep en doet mee in de ontwikkeling van HOREB."

JE VERTELDE NET DAT JULLIE JE AAN HET ORIËTEREN ZIJN OP EEN ANDERE MANIER VAN TAALONDERWIJS AANBIEDEN. KUN JE DAAR IETS MEER OVER VERTELLEN?

"Het afgelopen jaar werkten we dus nog met een methode, maar we focussen nu op lezen met eigen materiaal in de thema's. Voor de bovenbouw hebben we nog wel de opbouw van de taalmethode om eventueel op terug te vallen. In onze methode zitten wekelijks alle subonderdelen van lezen, schrijven en grammatica die los van elkaar worden aangeboden. Die verschillende onderdelen hebben we losgelaten. We gaan bijvoorbeeld voor het schrijven van teksten zelf een leerlijn maken, zodat het wel aan bod komt, maar niet meer zo methodisch als een taalmethode doet.

Voorafgaand aan elk thema leveren de leerkrachten een lijstje in van boeken die ze bij dat thema graag zouden willen hebben. Die boeken kopen we bij de kinderboekwinkel in de buurt. Dan komen ze in eerste instantie bij het thema in de klas of het leerplein en na afloop van het thema komen ze in de bibliotheek. Zo hopen we na ons tweede schooljaar een dusdanige bibliotheek te hebben dat we veel thema's kunnen aanvliegen. Dan kunnen we nog wel boeken kopen, maar dat is dan meer incidenteel.

Ieder thema beginnen we met de boeken te lezen en informatie op te zoeken. Voorheen lasen we met de methode, alle kinderen hetzelfde boekje, klassikaal, niet heel motiverend. Nu was er een kind dat tegen de juf na de maandag van het thema zei: "Juf, mag ik het boek mee naar huis nemen? Want ik wil nog meer over het thema lezen." Dat is de winst. Dat ze lezen leuk gaan vinden. We willen graag onderwijs geven vanuit de intrinsieke motivatie van de kinderen. Als ze dat doen, met plezier, dan is het leereffect vele malen groter."

Dat is mooi! Kun je nog een voorbeeld geven van iets dat goed heeft gewerkt? "Het thema 'Gezond snoep' in de bovenbouw was een groot succes. De kinderen hebben eerst op internet gezocht hoe een snoepkraam eruitziet, daarna hebben ze samen met de juf een snoepkraam in elkaar geknutseld. De vraag van de kinderen was: 'Kunnen we gezond snoep maken?' Ze begonnen met uit te zoeken hoeveel suiker er zit in verschillende snoepsoorten, met name drankjes die de kinderen drinken. De kinderen maakten een hele themawand op het leerplein met informatie over snoep en hoeveel suiker in de vorm van het aantal suikerklontjes erin zat. Dat was voor veel kinderen toch wel een openbaring: "Ik ga echt niet meer zoveel zoete drankjes drinken!" Vervolgens zochten ze uit hoe je gezond snoep kan maken.

Ik kreeg een brief van de kinderen met een verzoek om budget. We hebben een keukentje hier op het leerplein, ze zijn gaan koken en uiteindelijk hebben ze courgettebrownies en bosbessenmuffins gemaakt en verkocht vanuit de kraam beneden in de hal voor en na schooltijd. Het was een groot succes. Ze hadden uiteindelijk veel meer inkomsten dan uitgaven. Ondertussen hadden de kinderen ook geleerd hoe ze iets moesten presenteren, hoe ze iets moesten verkopen, hoe ze geld moesten beheren, koken, prijslijsten maken en hoe ze mensen moesten ontvangen achter een kraam. Het ging een keertje mis tijdens het koken en ze stuurden mij opnieuw een verzoek voor budget om boodschappen te halen. Ook die teleurstelling over dat het mislukt en ze het nog een keer moeten proberen, is belangrijk voor het ontwikkelen van doorzettingsvermogen. Dus alle aspecten vanuit de echte wereld haal je naar school. Die kinderen gaan ermee aan de slag, geven er een eigen invulling aan. Dat vinden ze geweldig en dat is het leereffect dat je graag wil zien. Dat is zoals ze het zelf hebben bedacht."

EEN BOEK MEE NAAR HUIS, ZO'N SNOEPTEMA, DAT HEEFT OOK MET OUDERS TE MAKEN. KUN JE IETS ZEGGEN OVER DE OUDERS EN OUDERBETROKKENHEID?

"Wij waren een school met veel doelgroep leerlingen. Nu, met de nieuw inge-

stroomde leerlingen erbij, zijn we hard op weg om een gemengde school te worden. We hebben twee keer een presentatie gedaan in de ouderkamer over "Wat is OGO nou precies?" voor een groepje geïnteresseerde ouders. We hebben goed contact met de ouders. Leerkrachten staan 's morgens bij de deur en ouders kunnen mee naar de klassen. Het thema 'Gezond snoep' was een mooie aanleiding om de schoolregels met betrekking tot snoep weer onder de aandacht te brengen. De meeste ouders vinden het fijn dat we hier duidelijke regels voor hebben opgesteld. Voor sommige nieuwe ouders is het even wennen. In onze schoolgids staan de regels voor het eten en drinken duidelijk vermeld. Als het niet lukt, hebben we hierover contact met de ouders. Ook bij de inschrijving van nieuwe leerlingen bespreek ik het beleid voor onze 'gezonde school'.

We gaan zeker in de toekomst ouders inzetten bij het OGO-onderwijs, vanuit hun expertise, hobby, werk. Tijdens een van de thema's is er iemand geweest die een cateringbedrijf heeft. Dat zijn heel fijne momenten, want de kinderen hebben heel veel vragen. Vorig jaar in de voorbereiding van de verhuizing kwamen de architecten van dit gebouw op school langs. Toen ging het over het thema bouwen. Ze zijn de hele dag in de klassen geweest, ze vonden het geweldig. En de kinderen zijn heel betrokken, heel mooi om te zien."

TOT SLOT: WAT IS DE FOCUS VOOR DE KOMENDE TIJD?

"De focus voor dit schooljaar is om OGO verder door te ontwikkelen en het onderwijs aan de verschillende groepen meer op elkaar af te stemmen. We gaan verder met HOREB, met het beleid borgen en op papier zetten. En ons OGO-onderwijs verdiepen, dat zullen we de komende jaren wel blijven doen. We hadden in eerste instantie ten doel gesteld om in twee jaar OGO neer te zetten, maar daarna houdt het niet op natuurlijk. En al helemaal niet als de school blijft groeien. Dan gaan we de nieuwe leerkrachten inwerken. Het succes van Blijhaven op dit moment is dat we kleine stapjes maken en geleidelijk kunnen bouwen aan ons concept en onze school."